

Pelegrins a Madrid

Supose que vostès, lectors moderns i seculars, devien pensar, en els moments d'optimisme racional, que el temps dels grans pelegrinatges era cosa del passat, que l'economia i la política, no la religió, són els motors contemporanis de les masses, i altres hipòtesis habitualment considerades com a tesis immutables. Doncs, no senyor: no és cert de cap manera. Una exposició universal, posem per cas (si no és a Pequín, pel nombre infinit de xinesos...), no és ni l'ombra d'un bon jubileu romà com el de l'any 2000. Ni cap cantant de rock multimilionari, amb recursos de publicitat massiva, reuneix un o dos milions de joves com feia l'anterior papa de Roma, ja octogenari, i com acaba de fer aquest papa Benet, igualment octogenari, a pesar de tenir dots molt escassos per als espectacles de masses. I tanmateix la massa, en aquest cas la massa jove, alegre i confiada, ha omplert Madrid (igual haurien fet a París o a Rio de Janeiro), en dies de gran calor d'agost, cantant i ballant, i les senyoretes pelegrines amb pantaló curtet mostrant cuixa catòlica sense reserves ni manies (ai, aquell temps, quan a la porta de les esglésies un cartell amenaçava: "Mujer, si quieres evitar la vergüenza de que te despidan del templo: manga larga, medias, traje honesto"). Fins les monges amb hàbit i els monjos barbuts ballaven pels carrers, a Madrid, agafats de la mà, profanitat inaudita però que em sembla perfecta, de primera, i he trobat admirable tanta abundància de jovenets amb cara de passar-ho molt bé, somrients, dormint a terra, confessats i combregats, i disposats fins i tot (cosa que té molt més mèrit) a escoltar els sermons episcopals (de 285 bisbes, exactament) en forma de catequesi o doctrina, a més dels discursos previsibles del papa de Roma. I recordem, igualment, que cap convocatòria anual amb motius materials o econòmics, del tipus que siga, capitalista o socialista (?), sindical o patronal, esportiva o festiva, no convoca masses remotament comparables a les que visiten cada any els llocs sants de la Meca per a complir un precepte del tot immaterial, purificar l'ànima, fer mèrits per a pujar al paradís. Ja comprenc que per als esperits forts i laics

Joan Francesc Mira

això és difícilment acceptable, comprenc que molta gent veja aquesta realitat com a irreal (com si no fora cert perquè *no hauria de ser cert?*), i que sembla desconcertant constatar que en bona mesura han fallat les previsions de la sociologia

científica, de l'idealisme hegel·lià i del materialisme històric més sòlidament instal·lat. Una gran part de la humanitat pareix que no vol privar-se dels diferents *opis del poble*, no vol eixir de les *tenebres* i entrar en la llum racional, secular i enemiga del dogma i del mite, què hi farem.

La raó mou milers de persones, centenars de milers: la fe en mou milions, centenars de milions, i no veig que això faci cara de començar a canviar. Tot al contrari: als Estats Units d'Amèrica ja veiem com va la combinació politicoreligiosa, sense guionet perquè són una i la mateixa cosa, i cap on va la fe dels vuitanta milions d'evangèlics "renascuts". Al món islàmic (ho recordava ací mateix fa pocs dies) el cent per cent de la població és tan fidel i practicant com si ací fórem tots de missa diària i rosari. Al món eslau i ortodox, només cal veure els antics líders ateus rodejats d'arximandrites i de popes, encenen ciris, i fent a cada moment el senyal de la creu amb tres dits. Ja sé que els menys entusiastes de la religió de masses som els ciutadans dels països catòlics europeus, els anglicans i els de les terres de tradició calvinista o luterana. Però som poca cosa, tot plegat. Poca cosa, sobretot, si ens comparem amb els budistes, els musulmans o els hinduïstes. A la vora dels rius sagrats de l'Índia, el Jamuna, el Saraswati i el Ganges, es congreguen milions de pelegrins, s'hi banyen, i creuen devotament que n'eixiran purs i nets. Com els milions de musulmans de llençol blanc a la Meca que fan els tombs rituals i llancen pedres contra el dimoni. Com els catòlics a Roma o a Sant Jaume de Galícia, a Fàtima o a Lorda. Incessantment, amb clientela creixent i renovada: ho he constatat fa a penes dos mesos a Medjugorje, a la Bòsnia croata. Al món, ara com ara, els qui fan o voldrien fer pelegrinatges sagrats, són molts més que els qui no hi pensen molt ni poc. No és ni bo ni dolent, supose, simplement és així. I els pelegrins de Madrid, comparativament, m'han resultat fins i tot simpàtics.

“Una gran part de la humanitat pareix que no vol privar-se dels diferents ‘opis del poble’, no vol eixir de les ‘tenebres’ i entrar en la llum racional, secular i enemiga del dogma i del mite, què hi farem”